

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО
ПЛАНИРАЊЕ

**Предлог - закон за прогласување на Маврово за заштитено
подрачје во категоријата национален парк**

Скопје, февруари 2015 година

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОН И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Согласно член 187 став 1 од Законот за заштита на природата („Службен весник на РМ“ бр. 67/2004, 14/2006, 84/2007, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13 и 41/14), Министерството за животна средина и просторно планирање има обврска да изврши ревалоризација на заштитените подрачја, заштитени пред денот на отпочнувањето на примената на Законот за заштита на природата и да изготви нови акти за прогласување, во согласност со одредбите на овој закон.

Согласно член 92 став 1 од Законот за заштита на природата, националните паркови се прогласуваат за заштитено подрачје со закон.

За таа цел, Владата на Република Македонија на Сто тринаесет и седмата седница, одржана на 28.05.2013 година ја разгледа Информацијата за потребата од повторно прогласување на Маврово за заштитено подрачје во категоријата национален парк и донесе заклучок со кој ја усвои Одлуката за прифаќање на предлогот за повторно прогласување на Маврово за заштитено подрачје во категоријата национален парк.

Со цел обезбедување на транспарентност во постапката за прогласување на Националниот парк Маврово, Министерството за животна средина и просторно на 18.06.2013 година, во просториите на хотел Метропол, општина Маврово-Ростуше, одржа јавна расправа по однос на предлогот за повторно прогласување на Маврово за заштитено подрачје во категоријата национален парк.

Согласно, член 66 став 1 од Законот за заштита на природата, категоријата национален парк е втора категорија на заштитено подрачје.

Согласно член 72 од истиот закон, национален парк е просторно природно подрачје на копно или вода кое опфаќа еден или повеќе сочувани или незначително изменети екосистеми, со особени повеќекратни природни вредности, кои се воспоставуваат заради заштита на еколошките процеси, како и на видовите и екосистемските карактеристики комплементарни на подрачјето.

Прогласувањето и заштитата на националниот парк обезбедува основа за зачувување на изворното природно и културно богатство.

Националниот парк има еколошка, научно-истражувачка, културна, воспитно-образовна и туристичко-рекреативна намена.

Согласно член 74 од Законот за заштита на природата, националниот парк е управуван интегрално на целата територија, на начин со кој се обезбедува:

- заштита на природните подрачја од национално и меѓународно значење за културни, научни, воспитно-образовни и туристичко-рекреативни цели;
- стабилност на еколошките процеси и разновидноста преку трајно зачувување на репрезентативните физичко-географски региони, биоценози, генетски ресурси и видови во автентична состојба;
- создавање на услови за развој на туризмот во согласност со принципот на одржлив развој и
- остварување на културни, научни, образовни и рекреативни цели, кои во исто време ја одржуваат природната состојба на подрачјето.

Согласно член 75 од овој закон, забрането е спроведување на активности со кои се загрозува изворноста на природата во националниот парк, како и палење на оган на територијата на националниот парк, освен на посебно утврдени места дефинирани со планот за управување со национален парк.

Во националниот парк може да се вршат туристичко-рекреативни дејности, како и одржливо користење на природните ресурси на начин кој не го загрозува опстанокот на видовите и нивната природна рамнотежа, согласно одредбите од Законот за заштита на природата.

Согласно член 136 став 1 од Законот за заштита на природата, заради вршење на работите кои се однесуваат на управување и заштита на националниот парк, Владата на Република Македонија основаше јавна установа - Национален парк.

Согласно член 137 став 1 од Законот за заштита на природата, управувањето со јавната установа - Национален парк се врши врз принципите на стручност и компетентност.

Земајќи ја предвид карактеристичната местоположба, специфичните природни убавини, пејзажните и естетски вредности и исклучително богатиот и ендемичен растителен и животински свет, се наметнува заклучокот дека ова подрачје ги исполнува критериумите да биде прогласено за заштитено, во категоријата – национален парк.

Имено, Националниот парк Маврово, за првпат е прогласен за заштитено подрачје во 1949 година, со указ на Народното Собрание на НРМ, поради особените природни убавини, историското и научно значење на шумите и шумските предели околу Мавровското Поле.

Со Законот за изменување на Законот за прогласување на шумските предели околу Мавровското Поле за национален парк, донесен во 1952 година, површината на националниот парк е зголемена за шестпати, односно од 11.750 ха на 73.088 ха.

Во конкретниот случај не се работи за постапка за прогласување на ново заштитено подрачје Маврово, туку истото повторно се прогласува за заштитено

подрачје од II категорија - национален парк, во согласност со Законот за заштита на природата.

Согласно член 92 став (5) од овој закон, заради утврдување на реалната состојба и обезбедување на стручна основа за изработка на актот за прогласување на заштитено подрачје, се изработува Студија за валоризација или ревалоризација на заштитеното подрачје.

Постапката за повторно прогласување на Маврово за заштитено подрачје во категоријата национален парк е отпочната врз основа на извршената научна анализа на природните вредности на подрачјето, препораката за предлог категорија на заштитеното подрачје Маврово, предлог надворешните и предлог внатрешните граници (зони) што се содржани во Студијата за ревалоризација на заштитеното подрачје Маврово (2011). Бидејки се работи за повторно прогласување на заштитено подрачје, не е применета Листата за вреднување на предностите и недостатоците за прогласување на одредено подрачје за заштитено подрачје од одреден вид, која се однесува за прогласување на ново заштитено подрачје.

Законот се заснова на следните начела:

- зачувување на автентичната состојба на природата, природните, културните и други вредности;
- создавање поповолни услови за одржување, развој и унапредување на природните вредности;
- спречување на секакви дејствија со кои посредно или непосредно може да се промени состојбата и природниот развој на природните вредности;
- одржување и уредување на националниот парк, со цел заштита на природата преку заштита на биолошката и пределската разновидност и природното наследство и
- регулирање на односот на човекот кон природата, заради зачувување на автентичната состојба на националниот парк.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Законот, чие донесување се предлага, не повлекува обврска за обезбедување средства за негово спроведување од буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИН НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ КОИ ПОКАЖУВААТ ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Законот, чие донесување се предлага, повлекува обврска за обезбедување средства за неговото спроведување од Јавната установа Национален парк Маврово.

Предлог-закон за прогласување на Маврово за заштитено подрачје во категоријата национален парк

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

(1) Со овој закон се уредува заштитата, унапредувањето, управувањето, финансирањето и одржливото користење на природните ресурси во Националниот парк Маврово.

(2) Работите на заштита, унапредување и управување со Националниот парк Маврово се работи од јавен интерес.

(3) За прашањата кои се однесуваат на заштитата, унапредувањето, управувањето, финансирањето и одржливото користење на Националниот парк Маврово кои не се уредени со овој закон, ќе се применуваат одредбите од Законот за заштита на природата, Законот за животната средина и одредбите од други релевантни закони.

Член 2

(1) Заради заштита на биолошката разновидност во рамките на природните живеалишта и пределската разновидност кои се од посебно значење за заштита на природата, како добра од јавен интерес, Маврово се прогласува за заштитено подрачје во категоријата национален парк.

(2) Со прогласувањето на Маврово за заштитено подрачје во категоријата национален парк, истото се стекнува со статус на природно наследство.

Член 3

Називот на заштитеното подрачје е Национален парк Маврово.

Член 4

Прогласувањето, заштитата и управувањето на Националниот парк Маврово (во понатамошниот текст: „НП Маврово“) обезбедува основа за зачувување, унапредување и одржливо користење на природното богатство за научно-истражувачка, културна, воспитно-образовна, туристичко-рекреативна и друга намена.

Член 5

Цели на законот

Цели на овој закон се:

- 1) зачувување на изворната и автентична состојба на природата во „НП Маврово“,
- 2) спречување на дејствија што можат непосредно или посредно да предизвикаат нарушување на природната рамнотежа на екосистемите или промени на основните карактеристики и обележја во „НП Маврово“,
- 3) создавање на поволни услови за заштита, зачувување и унапредување на биолошката и пределската разновидност во „НП Маврово“ и
- 4) одржливо користење на природните ресурси на начин кој не го загрозува опстанокот на видовите и нивната природна рамнотежа во „НП Маврово“.

Член 6

(1) Заради заштита и зачувување на изворната состојба, биолошката и пределската разновидност во „НП Маврово“ можат да се вршат само дејствија за потребите на науката, уредување на просторот, развој на туризмот, како и одржливо користење на природните ресурси, по претходно добиена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, согласно Законот за заштита на природата и другите прописи од областа на животната средина.

II. ГРАНИЦИ НА ПРОСТИРАЊЕ

Член 7

(1) Границата на „НП Маврово“ во правец север-исток започнува на местото Шерупа на државната граница со Република Косово, од каде што продолжува по сртот, по што се спушта до патот над реката Црн Камен на кота од 1.630 метри. Оттука, границата ја следи изохипсата на 1.650 метри, притоа спуштајќи се преку котата од 1.647 метри во речното корито на реката Црн Камен на кота од 1.602 метри, од каде што преку наклон се качува на котата од 1.916 метри. Потоа, повторно по косина, продолжува по патот на тригонометарот на Расангула, каде што започнува источната страна во правец кон југ.

(2) Источната граница продолжува по тригонометрите 2.230 метри и 2.221 метри, по гребенот на билото Венец и по вододелницата на пасиштата Црн Камен, Фудан, Лера и Морава, Седлото Дингоска Црква, на кои места преминува преку неколку коти за да дојде повторно на вододелницата помеѓу Врбенска и Орчушка Река до котата од 1.710 метри. Оттука, преку тригонометарот Бунец (1.595 метри) по вододелница се спушта на патот Гостивар-Маврово, и преку локалитетот Одмаралиште се качува на тригонометарот 1.304 метри и преку вододелница да стигне на Влајница. Преку тригонометарот 1.340 метри, границата се искачува на рамното било на Шундовски Рид (1.480 метри), и одејќи по линијата на водоразделот излегува на врвот Сандакташ. Оттаму, преминува на врвот Мал Шар (Малишар), пресекува една кота, па преку гребенот Кула и Чукнитапаница излегува на месноста Три Гроба и продолжува сè до билото на планината Бистра, избивајќи на котата 2.102, каде започнува границата на јужната страна.

(3) Од котата 2.102 границата оди до сртот Думовица и тригонометрите 2.023 метри и 1.832 метри и месноста наречена Невестински гроб. Поврзувајќи ги тригонометрите 1.652 метри и 1.673 метри на месноста Барбура, границата стигнува до билото на Јама (1.507 метри). Од билото Јама по Јамска Река границата се спушта сè до нејзиниот влив во Гарска река, односно на крстопатот Бошков Мост – с. Гари – Јама, а оттука продолжува по регионалниот пат Бошков Мост – Извор, сè до месноста Бошков Мост до регионалниот пат за Дебар. Од Бошков Мост се качува на косината Елешица, преку месноста Ливаѓе и врвот Црвена плоча (2.107 метри) и избива на караулата Дели Исеница (луда Исеница) на македонско-албанската граница. Таму завршува јужната и започнува западната граница. Од Луда Исеница границата оди до државната граница на Република Македонија со Република Албанија на Голем Крчин, па натаму по границата преку месностите Веливар, Иноска, Плоча, Корабска Врата, Кепи Бар, Дер Корابي (Голема Корабска Врата),

Кула Зиберит, (Коселија) Капи Џанит (2.122 метри) и од оваа месност избива на Шерупа, каде што и завршува.

(4) Во овие граници површината на „НП Маврово“ изнесува 72.511,2 хектари.

III. РЕЖИМ НА ЗАШТИТА

Член 8

Во зависност од природните вредности, потребите, условите и можностите за уредување и користење на просторот во „НП Маврово“ се утврдуваат следните зони:

- Зона на строга заштита,
- Зона за активно управување,
- Зона на одржливо користење и
- Заштитен појас.

Член 9

(1) Зоната за строга заштита преставува дел од „НП Маврово“ со највисок интерес за заштита, која се карактеризира со изворни, неизменети карактеристики на екосистемите, или има сосема мали промени како резултат на традиционалните управувачки практики.

(2) Во зоната за строга заштита е забрането спроведување на активности со кои се загрозува изворноста на природата или нарушување на природната рамнотежа.

(3) Во зоната на строга заштита се дозволени само научно-истражувачки активности, доколку тие не се во спротивност со примарните цели на заштита на националниот парк, а со одредени исклучоци и организирани посети по обележани патеки за воспитно-образовни, туристичко-рекреативни и културни цели, по претходно добиена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, во соработка со Јавната установа „НП Маврово“.

(4) Заради одржување на карактеристиките на зоната за строга заштита, Јавната установа „НП Маврово“ е должна да обезбеди постојан мониторинг на природното наследство.

(5) Зоната за строга заштита е дифузно распространета на подрачјето на „НП Маврово“ и се состои од следните делови:

- Зона на строга заштита „Кораб“,
- Зона на строга заштита „Аџина Река“,
- Зона на строга заштита „Три Бари“,
- Зона на строга заштита „Јадово“,
- Зона на строга заштита „Клисура Барич“,
- Зона на строга заштита „Криви Мост“,
- Зона на строга заштита „Локув“ и
- Зона на строга заштита „Жировничка планина“.

(6) Вкупната површина на зоната на строга заштита на „НП Маврово“ изнесува 8.391,9 хектари или изразено во проценти 11,6% од вкупната површина на паркот.

Член 10

(1) Границата на зоната на строга заштита „Кораб“ започнува западно од врвот Кораб од планинскиот венец Кепи Бард, кота 2.538 и се движи на запад, преку котите 2.321 и 2.102, каде што го менува правецот на движење кон југо-запад преку котата 2.061, м.в. Гури Дељпнес. На 100 метри после оваа кота, правецот на движење се менува во правец југ-југо-запад и завршува 200 метри северно од тригонометарот Марков Камен. Оттука, правецот на движење на границата се менува во правец југо-исток 800 метри и понатаму движењето се менува во правец северо-исток, каде што поминува низ кота 1.861, каде што понатаму границата преминува во источен правец и се спушта на надморска височина од 1.700 метри, се движи 800 метри и се искачува на изохипса 1.750 и го продолжува истиот правец на движење над границата над шумата. Источно од котата 1.722 го менува правецот на движење кон исток и се движи на истата надморска височина поминувајќи до м.в. Рибничка скала, каде го менува

правецот на движење северо-исток и се спушта во Длабока Река. Понатаму, границата се движи во правец југо-исток, низводно по Длабока река до надморска височина од 1.245 метри. Оттука, границата продолжува да се движи во правец југ-југо-запад, по сртот на планината, поминувајќи низ м.в. Забел, 400 метри северно од тригонометарот Кукул 1.789, го менува правецот на движење во запад до кота 1.695 и понатаму поминува низ кота 1.582, м.в. Пралуга во правец југ-југо-запад и се спушта во притока на реката Дагон, на местото каде што се спојуваат три непостојани водотеци, западно од тригонометар 1.741. Оттука, границата продолжува во западен правец и се движи до границата на шумата, југо-западно од тригонометар 1.741. Оттука пак, правецот на движење се менува во југ-југо-запад, каде што се спушта во реката Дагон (подолу Грекајска Река) на влевот од претходно споменатата притока на истата река. Границата продолжува низводно по реката Дагон, движејќи се сто метри по десниот брег, паралелно со реката Дагон и понатаму ја следи првата низводна десна притока на реката и продолжува до тригонометрите Махја е Маде 2.002 и 1.936 во правец југо-запад. Кај тригонометарот 1.936 го менува правецот во југ и минува низ м.в. Бабин Камен и понатаму минува низ реката Прои и Бабес и го продолжува патот низ десната притока на оваа река до надморска височина од 1.730 метри. Границата од оваа точка продолжува во правец север-северо-запад на надморска височина од 1.750 метри и се искачува до кота 1.818 и во северен правец се движи до кота 1.583. Границата оттука го менува правецот во запад-југо-запад, каде што се спушта во притока на Изворски Поток, западно од кота 1.746 и низводно се движи по нејзината притока во правец запад-северо-запад до државната граница. Оттука, границата на оваа зона се движи северно по државната граница, поминувајќи низ тригонометар 2.374, м.в. Цигански Пролаз, Кепи и Бард, Мала Корабска врата, врвот Кораб 2.753 метри и ја затвора границата кај Кепи и Бард.

(2) Зоната на строга заштита „Ацина Река“ започнува северно од м.в. Долно Луково Поле од кота 1.804. Границата минува помеѓу Долно и Горно Луково Поле и се движи во правец југ на надморска височина од 1.780 метри и минува низ четири непостојани водотеци и на петтиот водотек, југоисточно од кота 1.743, врти во источен правец 500 метри и потоа во правец северо-исток кон Радика Планина и до кота 2.218. Оттука, го менува правецот во југ и поминува 150 метри источно од тригонометар 1.794. Понатаму, границата минува 250 метри источно од тригонометрите 2.151, 2.185 и низ тригонометар 1.953. Оттука, се спушта во Ацина Река на надморска височина од 1.745 метри и се искачува до тригонометар 1.999 и го менува правецот кон запад преку м.в. Овнен Камен и кота 1.995, движејќи се преку тригонометрите 2.137, 2.170 и 2.049. Понатаму, го менува правецот кон север-северо-запад и поминува низ тригонометар 1.709 и оди во правец на Торбешки мост. На 150 метри низводно од Торбешкиот мост,

преоѓа од другата страна од реката и се движи покрај реката на растојание од 200 метри и се искачува на 1.700 метри и се движи по изохипса до местото кое е оддалечено 100 метри источно од кота 1.638. Оттука, го менува правецот во запад преку кота 2.114 и понатаму по рид се движи во правец југо-запад до надморска височина од 1.650 метри северо-источно од Торбешки мост на оддалеченост од 850 метри во месноста Божино. Понатаму, се движи низводно од реката Црн Камен на 1.650 метри и на вториот непостојан водотек врти кон кота 1.713 и продолжува во северен правец. На 100 метри пред кота 1.642 врти во источен правец кон кота 1.632 и на 50 метри пред оваа кота го менува правецот кон северо-исток и поминува низ кота 1.814 и завршува на кота 1.804.

(3) Зоната на строга заштита „Три Бари“ го опфаќа изворишниот дел на Тресонечка Река. Започнува 1.700 метри низводно од селото Тресонче во самата река на надморска височина од 1.080 метри. Оттука, се искачува по рид во северен правец до 1.550 метри. Оттука, го менува правецот во северо-исток и се искачува на 1.700 метри оддалеченост од 400 метри од врвот Мал Брзовец во југо-западен правец. Понатаму, границата се движи на надморска височина од 1.700 метри, прво во северен, па во западен и на крај во југо-западен правец, доаѓајќи помеѓу м.в. Три Извора и тригонометар 1.821. Оттука, границата се движи во правец југ-југо-исток и доаѓа помеѓу м.в. Говедарник и тригонометар Бакарданица на надморска височина од 1.620 метри. Правецот на движење се менува во југо-запад и поминува 100 метри северо-западно од м.в. Грковица и понатаму поминува низ тригонометар Шкрка 1.929. Оттука, се спушта во река во јужен правец на спојот на двата непостојани водотеци помеѓу Маскаревец и кота 1.799. Границата продолжува да се движи низводно по овој непостојан водотек до надморска височина од 1.200 метри и се движи во северен правец по оваа височина до м.в. Дајдовец, од каде што се спушта во Тресонечка Река и ја затвора границата.

(4) Зоната на строга заштита „Јадово“ се наоѓа во горното течение на истата река. Започнува на 1.430 метри во Јадовска Река и се движи во северен правец до вертикалниот карпест венец југо-источно од кота 1.744 на нејзината источна страна и продолжува во северен правец на надморска височина од 1.700 метри и продолжува во северо-источен правец до кота 1.718 и поминува над карпестиот дел. Оттука, се движи во источен правец и се спушта во Јадовска Река на надморска височина од 1.570 метри. Границата понатаму се искачува постепено по левиот брег на реката во југо-западен правец до надморска височина од 1.650 метри источно од кота 1.483. Оттука, се движи во правец југ-југо-исток по истата изохипса и западно од тригонометар 2.110 се искачува до спојот на двата непостојани водотеци југо-западно од тригонометар 2.110. Границата продолжува по изохипса 1.800 метри и се спушта на изворот

југоисточно од кота 1.422. Оттука, границата по рид се спушта во Јадовска Река и ја затвора границата.

(5) Зоната на строга заштита „Клисура Барич“ започнува на клучката за Жировница на регионалниот пат Маврово – Дебар, на 150 метри оддалеченост од левиот брег на реката Радика. На иста оддалеченост од реката Радика во низводен правец паралелно ја следи реката до местото кое е оддалечено 500 метри низводно од кота 803. Оттука, се искачува по ридот во југо-источен правец до 1.530 метри и го менува правецот кон југ до тригонометар 1.596. Понатаму, го менува правецот во југо-исток на надморска височина од 1.650 метри, каде што поминува западно од м.в. Греот и на иста надморска височина продолжува во југо-западен правец, а пред крајот се искачува на тригонометар 1.702. Оттука, ја следи границата на шумата во јужен и понатаму западен правец, поминувајќи низ кота 1.877 и тригонометар 1.946. Границата понатаму се движи во западен правец уште 700 метри и го менува правецот во север-северо-запад, спуштајќи се по ридот, м.в. Млаки и 200 метри јужно од тригонометарот 1.245 го менува правецот во северо-запад и ја затвора границата.

(6) Зоната на строга заштита „Криви Мост“ започнува јужно од вливот на Рибничка Река во Радика. Границата започнува да се движи во северен правец од тригонометар Гури и Дутети 1.440. Во северо-западен правец се спушта на надморска височина од 1.300 метри и се движи по таа изохипса до местото кое е поставено 900 метри источно од тригонометар 1.523. Оттука, се движи во правец северо-исток кон вливот на Рибничка Река во Радика и се спушта на надморска височина од 950 метри. Тука, го менува правецот во југ и се движи на иста надморска височина од 950 метри уште 2.300 метри и запира западно од тригонометар 1.659 на оддалеченост од 1.800 метри. Границата оттука го менува правецот кон тригонометар Гури и Дутети 1.440 и ја затвора границата.

(7) Зоната на строга заштита „Локув“ се наоѓа во горниот тек на реката Лопушник. Започнува на реката Лопушник од надморска височина од 1.390 метри. Се движи по рид во правец југо-запад, па југ на левиот брег на непостојаниот водотек притока на Лопушник и се искачува до надморска височина од 1.630 метри источно од кота 1.969 на растојание од 1.300 метри. Понатаму, се движи во правец на оваа кота (запад) до надморска височина од 1.750 метри. Оттука, го менува правецот во север-северо-запад на иста надморска височина од 1.750 метри и врти во правец југо-исток до место оддалечено 200 метри во правец југо-запад од тригонометарот Звериње 1.863. Понатаму, се спушта во реката Лопушник во правец југо-запад, каде ја затвора границата.

(8) Зоната на строга заштита „Жировничка Планина“ го опфаќа горниот тек на Таировска Река и изворишниот дел на Валавичарска Река, кои се под шумска вегетација. Границата започнува во Таировска Река на 1.390 метри и се движи кон југ поминувајќи 400 метри западно од м.в. Џурови Лази, каде што го менува својот правец кон запад и поминува низ тригонометар 1.791 и се движи кон тригонометар Куртово Чуле 2.082 и на 200 метри источно од него го менува правецот во југо-исток по ридот према тригонометарот Чукар 1.682. На 100 метри северо-западно од овој тригонометар го менува правецот кон запад-југо-запад и минува кај м.в. Клада на 1.650 метри надморска височина и продолжува према кота 1.636. Понатаму, го задржува истиот правец до надморска височина од 1.900 метри, над шумската вегетација, каде го менува правецот и ја следи горната граница на шумата и продолжува кон тригонометар 1.853. Границата понатаму продолжува над границата на шумата кај м.в. Голема Планина, движејќи се во правец север, па исток и на надморска височина од 1.800 метри се искачува на билото на Јаворско Брдо, на надморска височина од 2.020 метри. Понатаму, границата се искачува по Јаворско Брдо до врвот од 2.150 метри во северо-западен правец. Оттука, границата се движи во правец на Таировска Река, во реката, на надморска височина од 1.500 метри. Од оваа точка, границата го менува својот правец кон запад до надморска височина од 1.720 метри над границата на шумата. Границата ја следи горната граница на шумата до точка западно од м.в. Арпушки Камен и продолжува кон м.в. Црна ета и потоа го менува правецот кон Таировска Река и ја затвора границата.

Член 11

(1) Зоната за активно управување преставува дел од „НП Маврово“ со висок интерес за заштита, за која се потребни поголеми управувачки интервенции со цел реставрација, ревитализација или рехабилитација на живеалиштата, екосистемите и другите елементи од пределот.

(2) Во зоната за активно управување се дозволени активности од економски карактер, кои немаат негативно влијание на примарната цел на заштита, како екотуризам или традиционално екстензивно земјоделство.

(3) Во зоната за активно управување дозволени се научно-истражувачки активности, поставување на патокази, пешачење по обележани патеки и надвор од обележани патеки, скијачко трчање, поставување на инфо-табли, уредување на места за одмор (маси, клупи, настрешници), кампување во дивина на определени локации, поставување на набљудувачници и видиковци,

собирање габи, плодови и растенија, собирање полжави, напасување стока, одгледување земјоделски култури на традиционален начин, косење трева, пчеларство (времено поставување на кошници), алпско скијање, алпинизам на уредени места, планински велосипедизам по уредени патеки, јавање, користење на постоечки објекти на Јавната установа „НП Маврово“ во функција на управување со „НП Маврово“, поставување на нови објекти за земјоделски активности (бачила, котари и сл.), нова инфраструктура (земјени патишта), како и нова инфраструктура за контрола на ерозијата

(4) Зоната за активно управување не е континуирана и истата е дифузно распространета на подрачјето на „НП Маврово“ и се состои од следните делови:

- Северозападен дел на зоната на активно управување,
- Зона на активно управување „Прои Жаба“,
- Зона на активно управување околу зоната за строга заштита „Ацина Река“ (Ацина Река/Луково Поле),
- Зона на активно управување „Ничпур“,
- Зона на активно управување „Бибај“,
- Зона на активно управување „Видуше“,
- Зона на активно управување „Ростуше“,
- Зона за активно управување „Врбенска Река“,
- Зона за активно управување „Кожа“,
- Зона за активно управување „Бачилиште“,
- Зона за активно управување „Јама“,
- Зона за активно управување „Брзовец“,
- Зона за активно управување „Тони Вода“,
- Зона за активно управување „Кичиница“,
- Зона за активно управување „Сенце“ и
- Зона на активно управување во рамките на зоната на строга заштита „Ацина река/Луково поле“.

(5) Вкупната површина на зоната за активно управување на „НП Маврово“ изнесува 23.387,0 хектари или 32,2 % од вкупната површина на Паркот.

Член 12

(1) Северозападниот дел од зоната за активно управување започнува од најсеверната точка од „НП Маврово“ североисточно од м.в. Горни Кара Мустафа, на надморска височина од 2.085 метри. Оттука, се движи во правец југ-југо-исток, на десниот брег на непостојаниот водотек, движејќи се по билото

и поминувајќи низ кота 1.683. Понатаму, на надморска височина од 1.610 метри влегува во клисурата на водотеците кои доаѓаат од м.в. Горни Кара Мустафа и јужно од кота 1.576 продолжува во правец југ, поминувајќи 150 метри источно од кота 1.888 и се спушта во реката Штировица на надморска височина од 1.630 метри. Оттука, низводно продолжува по реката на оддалеченост од 500 метри на десниот брег од реката. На 500 метри западно од м.в. Пилана го менува правецот кон југо-запад на 250 метри над патот и продолжува до м.в. Беланца. Оттука, го менува правецот во југо-исток и паралелно со патот на растојание од 100 метри се движи до тригонометар 1.830, движејќи се по билото уште 450 метри, до надморска височина од 1.765 метри. Оттука, се спушта во правец југо-запад и продолжува кон тригонометарот Марков Камен 1.731. Понатаму, се движи во југо-западен правец до првиот непостојан водотек на 1.620 метри и продолжува кон тригонометар 1.632. Ја минува Длабока Река на надморска височина од 1.635 метри и движејќи се на растојание од 400 метри од зоната на стога заштита „Кораб“ на 400 метри и на истото растојание, продолжува да се движи паралелно со зоната за строга заштита „Кораб“, поминувајќи низ тригонометар Кукул 1.789, м.в. Ломби и тригонометар 1.382. Паралелно, на врвот Махија е Маде кој е на раздалеченост од 800 метри, а кај тригонометар 1.936 пак се враќа на раздалеченост од 400 метри, поминувајќи низ кота 1.496 и тригонометар 1.934. Движејќи се во ист правец, границата доаѓа до северната граница на зоната на строга заштита „Жировничка планина“. Се движи покрај оваа зона, прво на растојание од 150 метри покрај м.в. Црна Ела и м.в. Ѓурови Лаз и кај м.в. Чорник се спушта во реката на надморска височина од 1.500 метри. Оттука, се движи во правец југо-исток по десниот брег на реката до сртот на надморска височина од 1.400 метри и продолжува по сртот низводно по реката до вливот на истата, во Таировска река. Продолжува од другата страна на реката преку кота 1.264, тригонометар 1.261 и кота 1.261 и врти кон м.в. Папрадиште во правец југо-исток, движејќи се под границата на шумата, минувајќи 350 јужно од тригонометар 1.472 и се спушта во реката којашто тече низ м.в. Шипница на н.в. од 1.400 метри. По оваа река, се спушта до 1.250 метри и продолжува до кота 1.296, минувајќи северно од м.в. Шкала е Вогел кон тригонометар 1.590, доаѓајќи пред с. Врбјани. Ова село со околните места: м.в. Млаки, Ковечај и Фучка со околното земјоделско земјиште кое оди јужно до тригонометар 1.333 и кота 1.421 и патот до регионалниот пат Маврови Анови - Дебар, спаѓаат во зона на одржливо користење. Зоната на активно управување се движи од зона на одржливо користење над с. Врбјани до надморска височина од 1.480 метри. Понатаму, го продолжува своето движење кон север на истата надморска височина и го менува правецот 400 метри југо-источно од тригонометар 1.523 кон северо-исток, спуштајќи се по билото на оддалеченост од 300 метри од зоната на строга заштита „Криви Мост“ и со истото растојание продолжува да се движи по десниот брег на Рибничка Река и влегува во реката

Рагепеч, на надморска височина од 1.050 метри. Оттука, продолжува по Рибничка Река на 200 метри растојание од реката до местото кое се наоѓа јужно 500 метри од џамијата во село Рибница. Оттука, границата го менува својот правец и се движи низводно по Рибничка Река на растојание од 50 метри од реката по десниот брег. Границата ја следи Рибничка Река до вливот на реката Радика и продолжува низводно по реката Радика на растојание од 100 метри од реката до патот Врбјани - Регионален пат. Патот со бафер зона од 100 метри влегува во зоната со одржливо користење. Од другата страна на патот, границата го продолжува својот пат покрај реката Радика до патот кој ја поврзува с. Жировница со регионалниот пат. Понатаму, границата се движи околу с. Жировница, најпрвин кон Долна Маала на надморска височина од 930 метри, заобиколувајќи го селото и сите земјоделски имоти околу селото. На Таировска Река минува на надморска височина на 1.015 метри. Оттука, се движи на запад уште 300 метри и се спушта 300 метри западно од Горна Маала, а понатаму го менува правецот кон кота 1.224 и се движи во западен правец уште 500 метри, заобиколувајќи го м.в. Кошаришта и се спушта во Валавичарска Река на 1.090 метри и продолжува во југо-источен правец на надморска височина од 1.150 метри. На растојание од 300 метри на северо-исток од кота 1.258 го менува правецот кон југо-запад и се движи уште 300 метри, па го менува правецот кон кота 1.207 и ја преминува Валавичарска Река на 1.130 метри, движејќи се во правец на тригонометар Чукар 1.628. На 150 метри пред работ на границата на зоната за строга заштита „Жировничка Планина“ го менува правецот во југо-запад и продолжува да ја следи зоната за строга заштита „Жировничка Планина“, минувајќи низ м.в. Мечкарник и во југо-западен правец влегува во една од притоците на Валавичарска Река, северо-западно од м.в. Горна страна. Границата продолжува да се движи покрај зоната за строга заштита „Жировничка Планина“ на растојание од 400 метри и се префрла на најсеверната точка на зоната за строга заштита „Локув“. Понатаму, се движи по билото кон тригонометар Звериње 1.863 и продолжува кон кота 1.801 и се спушта по билото до надморска височина 1.750 метри, јужно од м.в. Ѓурчина. Оттука, го менува правецот кон југо-запад следејќи ја границата на зоната за строга заштита „Локув“ на 200 метри растојание и се спушта во р. Лопушник на надморска височина од 1.360 метри, минувајќи низ м.в. Сејфо Улиште, Лаз Сулов. поминува 100 метри околу Османова Ливада и понатаму се искачува во правец запад над шумската вегетација. Оттука па натаму, се движи во правец југ 300 метри над шумската вегетација и поминува покрај м.в. Високи камен, тригонометар 2.118, м.в. Врток, кота 1.955 и завршува на границата на „НП Маврово“ на кота 1.919. Понатаму, ја следи надворешната граница на Паркот, минувајќи низ м.в. Рудина, тригонометар 2.174 и стигнува до државната граница. Понатаму, се движи на север по државната граница каде што на север ја затвора границата, прво кај зоната на строга заштита

„Кораб“ и по неа ја продолжува надворешната граница по државната граница до Горни Кара Мустафа.

(2) Зоната за активно управување „Прои Жаба“ се наоѓа во северниот дел од паркот и се наоѓа помеѓу реките Штировица, Црн Камен и Радика на оддалеченост од 200 метри од истите и на север граница е изохипсата 1.650 метри.

(3) Зоната за активно управување се наоѓа околу зоната за строга заштита „Аџина Река/Луково Поле“ и започнува 50 метри источно од м.в Торбешки Мост, се движи во северен правец, затворајќи го забот на зоната за строга заштита „Аџина Река“, кај м.в. Божино и северо-источно од него. Понатаму прави бафер зона од 400 метри околу зоната за строга заштита „Аџина Река“ во северен правец, минувајќи низ кота 1.724 и го менува правецот кон северо-исток на истото растојание, а понатаму продолжува да се движи по изохипсата 1.750 метри до државната граница на Република Македонија. Понатаму, по границата се движи на исток, па на југо-запад, продолжувајќи по Радика Планина. На 600 метри по кота 2.269 се одделува од државната граница и го менува правецот кон југ, одејќи по билото и на 800 метри јужно од тригонометар Расангулит 2.382 се одделува од билото и се движи во правец југ-југо-исток, минувајќи на 200 метри западно од кота 2.005 и 200 метри источно од тригонометар 2.191 и се спушта во Аџина Река, на надморска височина од 1.765 метри. Понатаму, границата продолжува со баферот од 400 метри покрај зоната за строга заштита „Аџина Река“ и јужно од тригонометар 2.170 врти кон југ, кон тригонометар 1.887 и 1.652 и понатаму се спушта на надморска височина од 1.300 метри, движејќи се по изохипсата кон Бродечка река. По реката се движи низводно, до првиот каптиран извор јужно од с. Бродец. Понатаму, границата се движи по билото југо-источно од с. Бродец во правец исток-северо-исток, до надморска височина од 1.600 метри и врти кон спојувањето на двата непостојани водотеци, западно од м.в. Радовец. Оттука, се движи во јужен правец по непостојаниот водотек уште 300 метри и врти кон запад-северо-запад, минувајќи 150 метри северно од тригонометар 1.793 и нормално се спушта во Бродечка Река, до растојание од 300 метри од истата. Продолжува да се движи во низводен правец по реката на 200 метри над тунелот за вода на надморска височина од 1.500 метри. Од тригонометарот 1.506, се спушта на патот спрема Богдево и го следи истиот до 650 метри пред селото. Понатаму, формира бафер зона од 250 метри до Богдевска Река и се движи во правец запад и пред Радика баферот се зголемува на 400 метри, минувајќи источно од тригонометар 1159 и м.в. Михаилова Ливада. На 250 метри по ова место го менува правецот во исток и се вклучува на патот Богдево - Врбен на 1.540 метри надморска височина. По патот се движи спрема Врбен уште 500 метри и

почнува да се спушта спрема Мавровска Река, по границата на шумата и поминува западно од м.в. Бел Кавач. Јужно од м.в. Бел Кавач и на оддалеченост од 50 метри од Мавровска Река го менува правецот во запад-северо-запад по реката на исто растојание на десниот брег. Понатаму, ја следи Мавровска Река, па се префрла на р. Радика, каде што ја затвора границата кај Торбешки Мост.

(4) Зоната за активно управување „Ничпур“ започнува источно од с. Ничпур на оддалеченост 100 метри од реката Радика. Се движи низводно од р. Радика и понатаму се приклучува на Рибничка Река и оди до патот кој се исклучува за с. Бибај. Границата е оддалечена од патот 50 метри до надморска височина од 1.150 метри северо-источно од тригонометар 1.168. Понатаму, поминува низ овој тригонометар по билото на Црвен Камен и м.в. Драбиска. На 200 метри понатаму го менува правецот спрема м.в. Дубовски Камен. Оттука, па спрема север ја следи реката Радика на растојание од 500 метри, минувајќи низ тригонометар 1.374. На 200 метри југо-западно од м.в. Реч се спушта кон реката и се враќа во обратен правец на оддалеченост од реката Радика на 80 метри спуштајќи се до с. Ничпур.

(5) Зоната за активно управување „Бибај“ се наоѓа југо-источно од селото. За граница на оваа зона се земени Рибничка Река, 50 метри оддалеченост од патот што се исклучува спрема с. Бибај од Рибничка Река, над патот и под патот по големата серпентина источно од с. Бибај. Оваа зона ја опфаќа само шумата северно до тригонометар 1.361, приклучувајќи се на големата серпентина југо-источно од селото.

(6) Зоната за активно управување „Вудуше“ се наоѓа околу с. Видуше. Започнува над селото и се движи во северен правец до тригонометар 1.152 и се спушта по непостојаниот водотек до надморска височина 850 метри и продолжува на север по таа изохипса. Понатаму, се движи во правец северо-запад 50 метри над патот Жировница - регионален пат до фабриката пред с. Жировница и врти спрема м.в. Сенокосе и на непостојаниот водотек после ова место се спушта 100 метри и го менува правецот накај југо-исток, северно од Сенокосе. Оттука, продолжува спрема м.в. Забел, Топилишта и Чамково и се спушта во реката Лопушник, на надморска височина од 1.250 метри. Границата понатаму се спушта по реката до 1.100 метри и понатаму ја следи истата изохипса во југо-источен правец, поминувајќи низ м.в. Крушевици и по 150 метри во јужен правец врти нормално на реката Радика. На 150 метри оддалеченост од реката го менува правецот во север и се движи паралелно на реката на истото растојание, сè до с. Видуше, каде што го заобиколува селото и ја затвора границата.

(7) Зоната за активно управување „Ростуше“ се наоѓа над селата Ростуше, Аџиевци и Присојница. Зоната започнува над с. Ростуше и се движи спрема југ, понатаму го преминува Дуф Дол и се движи на надморска височина од 750 метри. Пред с. Аџиевци се искачува над селото и доаѓа северо-западно од с. Присојница. Оттука, се искачува на м.в. Ростушки Камен и се спушта во Осојски Поток, се движи низводно по реката до 700 метри и се префрла на билото на десниот брег и во западен правец се искачува по билото, минувајќи низ тригонометар 925 до надморска височина од 1.200 метри. Оттука, пак, се спушта во Осојски Поток на 935 метри и се искачува на тригонометар 1.254, продолжува на тригонометар 1.548 и се спушта во притоката на Голема Река на надморска височина од 1.500 метри. Оттука, оди спрема м.в. Гола Краста и се спушта во Голема Река на надморска височина од 1.200 метри и понатаму поминува источно од м.в. Бранатица и се спушта во Мала Река на надморска височина од 1.190 метри и потоа се движи на север и го менува правецот спрема северо-исток, минувајќи помеѓу м.в. Ридови и Церје, движејќи се во правец на Веле Брдо. Границата доаѓа на серпентините на патот спрема Битуше и го следи патот до Ростуше, каде што ја затвора границата.

(8) Зоната за активно управување „Врбенска Река“ се наоѓа на потегот Врбенска река Маврови Анови. Започнува од Врбенска Река на 100 метри оддалечена од Мавровска Река и се движи низводно по реката до надморска височина од 1.235 метри. Понатаму, врти во југо-источен правец спрема патот Врбен - Маврови Анови, и по патот се движи спрема Маврови Анови до точката јужно од тригонометар 1.421 и продолжува по цевководот спрема езерото до 100 метри оддалеченост од езерото. Понатаму, го менува својот правец во северо-запад и оди покрај езерото и покрај Мавровска Река на иста раздалеченост и ја затвора границата кај Врбенска Река.

(9) Зоната за активно управување „Кожа“ се наоѓа на планината Кожа над Мавровското Езеро. Започнува од тригонометар 1.727 и се движи во правец север-северо-исток по билото, поминувајќи низ котите 1.667, 1.706 и 1.687 и на север доаѓа до границата на паркот. Понатаму, се движи по границата уште 750 метри, до надморска височина од 1.450 метри и скршнува во правец југо-исток по непостојаниот водотек до 1.310 метри. Границата го следи регионалниот пат на растојание од 100 метри до местото западно од м.в. Стража и го менува правецот спрема м.в. Бунец и продолжува да се движи во правец југ-југо-запад на надморска височина од 1.350 метри, до непостојаниот водотек југо-источно од кота 1.707. Границата се движи низводно по водотекот до 1.450 метри и скршнува спрема тригонометар 1.727, каде што ја затвора границата.

(10) Зоната за активно управување „Бачилиште“ го опфаќа ограденото ловиште „Бунец“. Започнува од тригонометар Стража 1.347 и се движи на север до 50 метри до реката што се влева во Мавровско Езеро. Се движи на истата раздалеченост од реката и се спушта во езерото. Понатаму, ја следи границата од езерото и се движи до југо-источната страна од полуостровот „Бачилиште“. Оттука, се движи спрема кота 1.294 и се спушта кон езерото на северо-запад, доаѓајќи на 50 метри од езерото. На истото растојание се движи спрема север, па на запад, каде што доаѓа до патот и се движи спрема север до првата кривина на запад и продолжува спрема тригонометар 1.347, каде што ја затвора границата.

(11) Зоната за активно управување „Јама“ се наоѓа на најјужната точка на „НП Маврово“. Започнува од м.в. Јама, кота 1.507. Се движи во правец запад-северо-запад, по патот спрема Бошков Мост и на 1.400 метри, па го менува правецот и се движи по билото спрема тригонометар 1.669. На 500 метри пред оваа точка го менува правецот спрема север и се движи до м.в. Козјак и од таму врти во правец северо-исток и се движи по билото уште 500 метри, и врти спрема тригонометар 1.673. го минува м.в. Барбара и по сртот се спушта на м.в. Јама, каде што ја затвора границата.

(12) Зоната за активно управување „Брзовец“ ги опфаќа врвовите Брзовец и Черкезица. Започнува од Доња Черкезица 1.768, и се движи на исток спрема кота 1.766, тригонометар 1.857 и кота 1.832. Оттука, се спушта во р. Бистрица на 1.710 метри. Понатаму, се движи во југо-источен правец и минува 300 метри источно од кота 1.812, понатаму минува низ кота 1.826 и 1.946. Понатаму, минува на 500 метри југо-источно од тригонометар 1.942 и минува низ котите 1.746, 1.765, 1.766 и 200 метри источно од кота 1.789. Границата понатаму минува низ тригонометар 1.813. Границата понатаму ја следи границата на зоната за строга заштита „Три Бари“, на растојание од 400 метри, минувајќи низ кота 1.799 и тригонометар 1.718 и кота 1.656, понатаму се спушта во Тресонечка Река на надморска височина од 1.037 метри. Оттука, границата се движи на север, минувајќи 400 метри западно од Мал Брзовец 1.899 и го менува правецот на 100 метри пред зоната за строга заштита „Јадово“, спрема тригонометар 1.685, минувајќи 200 метри јужно од него. Понатаму, продолжува да се движи преку котите 1.597, 1.599 и 1.607 и минува западно од кота 1.756 и северно на 200 метри од кота 1.692, каде што го менува правецот спрема Доња Черкезица, каде што ја затвора границата.

(13) Зоната за активно управување „Тони Вода“ започнува од тригонометар 1.811 и се движи во правец северо-запад до 50 метри оддалеченост од патот Маврово-Галичник. Понатаму, во правец северо-исток го следи патот на исто

растојание уште 950 метри и го менува правецот спрема тригонометар 1.730, по билото. На 400 метри пред тригонометарот го менува правецот југо-запад и се спушта во рекичката и по нејзината притока се искачува спрема м.в. Маки. Оттука, го менува правецот спрема тригонометар 1.811 и ја затвора границата.

(14) Зоната за активно управување „Кичиница“ започнува од истоименото село и се движи во правец север-северо-запад, следејќи го теренот спрема тригонометар 1.311, минувајќи 600 метри западно од тригонометар 1.435. Движејќи се во правецот пред тригонометар 1.311, го менува правецот на изохипсата 1.350 метри. Понатаму, се движи по истата изохипса во западен правец, доаѓајќи 500 метри западно од тригонометар Врбенски Камен. Оттука, го менува правецот во север-северо-запад на растојание од 50 метри патот Беличица - Регионален пат. Границата го следи патот и се приклучува на Мавровска Река, се движи покрај неа по левиот брег во источен правец на оддалеченост од 100 метри. Границата на 300 метри пред браната скршнува кон втората серпентина на патот Маврово - Кичиница и продолжува да го следи патот до с. Кичиница, каде што ја затвора границата.

(15) Зоната за активно управување „Сенце“ ја опфаќа зоната на левиот брег на реката Радика. Започнува над с. Сенце и го заобиколува селото од северната страна, спуштајќи се во р. Радика. Оттука, ја следи Радика низводно на 100 метри растојание од реката. Прво, доаѓа до с. Волковија и го заобиколува селото од неговата јужна страна, понатаму продолжува по патот од селото до с. Беличица на растојание од 50 метри од патот. Го следи патот до 500 метри после с. Беличица и еден крак го заобиколува патот и доаѓа над селото Беличица, до црквата над селото. Овој крај е широк 100 метри и е оддалечен 50 метри од реката Беличица. Понатаму, ја следи реката низводно на истото растојание и западно од тригонометар 1.719, го менува правецот спрема истиот и се движи до тригонометарот. Оттука, границата се спушта по ридот во северен правец уште 500 метри. Го менува правецот спрема тригонометар 1.652 и минува југо-источно од Сенечка Планина и во југо-западен правец доаѓа на северо-источната страна на зоната за строга заштита „Клисура Барич“. Се движи во јужен правец покрај границата од зоната за строга заштита „Клисура Барич“ на растојание од 400 метри и западно од тригонометар 1.702 го менува правецот во југо-исток и минува низ кота 1.927, тригонометар 2.027, кота 2.057, тригонометар 1.918 и 1.737 и кота 1.705. Го менува правецот кон запад и минува низ м.в. Десов Тор и низ котите 1.813, 1.887 и 1.906 и тригонометарот 1.911. Оттука, го менува правецот во север и минува 100 метри западно од тригонометар 2.043 и минува низ тригонометар 2.019, м.в. Кара Була, тригонометар 2.148 и кота 2.105. Се спушта по ридот до надморска височина од 1.850 метри и го менува правецот на движење во југ, минувајќи 150 метри

западно од тригонометар 1.663. Понатаму, ја следи границата на шумата во јужен правец над карпестите шарпи. Минува на кота 1.718 и 200 метри западно од кота 1.685 и тригонометар 1.405. Понатаму, минува низ м.в. Каменица, тригонометар Старци 1.709, кота 1.586, тригонометар 1.562, кота 1.562 и тригонометар 1.536. Оттука, го менува правецот во запад и поминува низ тригонометар Стог 1.372 и м.в. Чурјан и се спушта во р. Радика на оддалеченост од 100 метри од реката. Ја следи реката низводно до 800 метри пред с. Јанче, каде што влегува во Галичка Река до надморска височина од 750 метри во широчина од 500 метри. Поминува над с. Јанче и пак се спушта во Радика на 100 метри од реката. Северно, пак, влегува во Ѓурков Дол до надморска височина од 850 метри со широчина од 300 метри. Границата пак се враќа низводно од реката Радика, меѓутоа сега баферот изнесува 200 метри од реката, поминувајќи над Бигорскиот манастир и продолжува на север преку м.в. Болетин. Во Клисурата Барич баферот се намалува на 75 метри од реката, каде што на 75 метри нагоре по ридот се наоѓа зоната на строга заштита „Криви Мост“. Движејќи се на ова растојание низводно од реката Радика, границата стигнува до патот за с. Сенце. Го заобиколува селото и ја затвора границата.

(16) Зоната за активно управување во рамките на зоната на строга заштита „Аџина Река/Луково Поле“ се наоѓа на горниот дел од смрчевата шума на Аџина Река. Границата започнува на вливот на реката Ќафа е Кадис во Аџина Река и се движи во правец југо-исток на 50 метри оддалеченост од Аџина Река, по десниот брег и на 1.610 метри се спушта во реката. Границата се движи низводно по реката до завршетокот на шумата и понатаму го менува правецот во југ-југо-запад по ридот до надморска височина од 1.900 метри. Оттука, границата се движи по иста надморска височина во правец северо-запад и поминува исто така низ тригонометар 1.951 и се спушта на истата надморска височина, минувајќи низ тригонометар 1.906. Од овој тригонометар границата почнува да се спушта нормално на изохипсите по ридот, во Аџина Река преминува на десниот брег, на растојание од 50 метри од реката. На крај, границата се затвора на вливот на реката Ќафа е Кадис во Аџина Река.

Член 13

(1) Зоната за одржливо користење преставува значителен дел од „НП Маврово“, која не поседува високи вредности за заштита, каде што се наоѓаат инфраструктурни објекти, објекти на културното наследство, типови на шумски насади коишто не се карактеристични за подрачјето, како и населени места со околното земјоделско земјиште.

(2) Зоната за одржливо користење зафаќа значителен дел од површината на „НП Маврово“, односно 40.732,3 хектари или 56,2 % од територијата на Паркот.

(3) Во зоната за одржливо користење влегуваат сите површини кои не се опфатени со членовите 10 и 12 од овој закон.

(4) Во зоната за одржливо користење дозволени се активностите од членовите 9 и 11 од овој закон, како и интензивно земјоделско производство, одржливо користење на шумите (санитарни сечи), спортски риболов, производство на подмладок од автохтона пастрмка, отстрел на диви видови (санитарен отстрел), одржување и унапредување на репро-центарот за аклиматизација на обичниот елен во Бунец, движење со моторни возила, уредување на неуредени извори, изградба на нови објекти за зафаќање вода од изворите и водотеците, изградба на нови објекти за домување, семејни и викенд-куќи, нови објекти за туристички намени (хотели, ресторани, мотели, кампови, планинарски домови, ловечки куќи, информативни центри, паркинг простор и сл.), изградба на нова инфраструктура (цевководи за водоснабдување), електроенергетика, изградба на земјени и асфалтни патишта, изградба на водоводна мрежа за водоснабдување и зафаќање и одведување на отпадна вода, изградба на станици за пречистување на отпадните води, како и други активности утврдени во планот за управување и годишните програми за заштита на природата, како и во урбанистичките планови на општините кои постојат на подрачјето на „НП-Маврово“, при што, особено треба да се води грижа со извршувањето на активностите, со цел да не се наруши природната рамнотежа во националниот парк.

Член 14

(1) Заштитниот појас е површина надвор од границите на „НП Маврово“ и има улога да го заштити од заканите кои потекнуваат надвор од заштитеното подрачје.

(2) Заштитниот појас е со ширина од 300 метри и се воспоставува околу надворешната граница на простирање на „НП Маврово“, со исклучок на просторот од националниот парк во делот на државната граница помеѓу Република Македонија и Република Албанија и Република Македонија и Република Косово.

(3) При вршењето на стопански дејности во рамките на заштитниот појас, покрај одредбите на овој закон, задолжително се применуваат и мерките за заштита утврдени со Законот за заштита на природата.

(4) Јавната установа „НП Маврово“ е должна да се грижи и да презема соодветни мерки во заштитниот појас, со цел да се намалат заканите кои потекнуваат надвор од границите на националниот парк.

Член 15

(1) За подрачјето на „НП Маврово“ се донесуваат следните документи:

- Просторен план,
- План за управување со „НП Маврово“,
- Годишна програма за заштита на природата,
- Програма за управување со шумските живеалишта и екосистеми, како дел од планот за управување,
- Програма за заштита, одгледување и управување со дивечот во „НП Маврово“,
- Годишна програма за заштита, одгледување и управување со дивечот во „НП Маврово“,
- План за заштита од пожари и проценка на степенот на загрозеност од пожари,
- Програма за заштита и одгледување на рибите и
- Други документи во согласност со Законот за заштита на природата.

(2) Просторниот план од став (1) алинеја 1 од овој член го донесува Собранието на Република Македонија за период од 15 години, во согласност со Законот за просторно и урбанистичко планирање.

(3) Планот за управување од став (1) алинеја 2 од овој член го донесува Јавната установа „НП Маврово“, по претходно добиена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата.

(4) Годишната програма за заштита на природата ја донесува Јавната установа „НП Маврово“ по претходно добиена согласност од надлежниот орган за вршење на стручни работи од областа на заштита на природата.

(5) Годишната програма за заштита на природата, покрај содржината пропишана со Правилникот за содржина на плановите за управување со заштитените подрачја и Годишните програми за заштита на природата („Службен весник на република Македонија“ бр. 26/12), треба да содржи и дел

кој се однесува на управување на земјоделското и шумското земјиште и одржливото користење на природните ресурси.

(6) Извештајот за спроведување на Годишната програма за заштита на природата се доставува до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата, најдоцна до 31 јануари во тековната година со податоци од претходната година.

(7) Програмата за заштита, одгледување и управување со дивечот во „НП Маврово“ се донесува за период од 10 години од страна на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на ловството, а врз основа на претходно прибавено мислење од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата.

(8) Годишната програма за заштита, одгледување и управување со дивечот во „НП Маврово“ се донесува од страна на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на ловството, а врз основа на претходно прибавено мислење од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата.

(8) Планот за заштита од пожари и проценка на степенот на загрозеност од пожари се донесува за период од 10 години и содржи систем на мерки и активности за заштита од пожари и други природни катастрофи. Планот се донесува од страна на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на внатрешни работи, а врз основа на претходно прибавено мислење од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата.

(9) Програмата за заштита и одгледување на рибите се донесува за период од 5 години од страна на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на рибарството, а врз основа на претходно прибавено мислење од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата.

IV. УПРАВУВАЊЕ

Член 16

(1) Со „НП Маврово“ управува Јавна установа „НП Маврово“, Маврови Анови, Република Македонија.

(2) Јавната установа од став 1 од овој член ја основа Владата на Република Македонија, согласно Законот за јавни установи.

Член 17

(1) Органи на јавната установа - „НП Маврово“ се:

- управен одбор
- рабoтoвoдeн oргaн
- стручен колегијален орган и
- одбор за контрола на материјално-финансиско работење.

(2) Управниот одбор и рабoтoвoдeнoт oргaн нa „НП Маврово“ ги именува и разрешува Владата на Република Македонија.

(3) Заради ефикасно управување, Јавната установа „НП Маврово“ формира Совет на засегнати страни и Научен совет, како консултативни тела во согласност со Законот за заштита на природата.

Член 18

(1) Јавната установа „НП Маврово“ управува интегрално со целата територија на националниот парк.

(2) Заради остварување на интегралното управување Јавната установа „НП-Маврово“ склучува спогодби за регулирање на меѓусебните права и обврски со субјектите кои вршат дејност или активности во националниот парк, на кои согласност дава Владата на Република Македонија.

Член 19

(1) Јавната установа „НП Маврово“ е должна да ја спроведува заштитата на природата, биолошката, пределската разновидност и природното наследство преку:

- заштита и зачувување на природните живеалишта од национално и меѓународно значење за културни, научни, воспитно-образовни и туристичко-рекреативни цели;
- заштита и зачувување на биолошката разновидност;
- заштита и зачувување на пределската разновидност;
- заштита и зачувување на специфичните геоморфолошки форми;
- утврдување на компонентите на биолошката и пределската разновидност и степенот на нивната загрозеност;
- одржливо користење на природното богатство во интерес на сегашниот и идниот развој, без оштетување на деловите на природата и со што помали нарушувања на природната рамнотежа;
- создавање услови и преземање мерки за заштита на националниот парк, со цел зачувување и одржливо управување со компонентите на биолошката и пределската разновидност;
- мониторинг на состојбата со природните вредности;
- воспоставување на режим на заштита на националниот парк;
- преземање мерки за заштита на утврдените зони во националниот парк;
- водење евиденција и документација за природните и другите вредности на националниот парк - степен на загрозеност, закани, мерки за заштита;
- воспоставување стабилност на еколошките процеси и биолошката и пределската разновидноста преку трајно зачувување на репрезентативните природно-географски карактеристики;
- создавање услови за развој на туризмот во согласност со принципот на одржлив развој;
- остварување на културни, научни, образовни и рекреативни цели, кои во исто време ја одржуваат природната состојба на националниот парк;
- поттикнување на научно-истражувачката работа преку проучување, истражување и обработка на прашањата со помош на научни методи кои се од интерес за заштита на националниот парк;
- издавање на информативен и пропаганден материјал за природните вредности на националниот парк;
- подигање на јавната свест, особено во воспитно-образовниот процес за заштита на националниот парк;

- спречување на штетни активности од физички и правни лица во националниот парк, односно обезбедување максимално поволни услови за заштита и унапредување на природата;
- вршење на други работи кои придонесуваат за заштита на природните вредности на националниот парк.

(2) Јавната установа - „НП Маврово“ ги врши работите и на:

- заштита, уредување, одгледување и одржливо користење на шумските екосистеми во согласност со Законот за заштита на природата и другите посебни закони;
- заштита, унапредување, одгледување и управување со ловната и риболовната фауна во согласност со Законот за заштита на природата и другите посебни закони;

Член 20

(1) За заштита и зачувување на националниот парк, Јавната установа - „НП Маврово“ на барање од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата издава :

- стручно мислење за спроведување на научно-истражувачки активности,
- стручно мислење на спроведување на истражувачки работи (геолошки, хидролошки и други),
- стручно мислење во постапката за користење на високопланинските пасишта ,
- стручно мислење за снимање на филмови, спотови и други видео проекции и
- стручни мислења по однос на други активности поврзани со заштита, зачувување и унапредување на природата во границите на „НП Маврово“.

(2) Стручните мислења од став (1) на овој член, Јавната установа „НП Маврово“ е должна да ги достави до надлежниот орган на државната управа за вршење на работи од областа на заштита на природата во рок од 8 дена од денот на добивањето на барањето.

Член 21

(1) На територијата на „НП Маврово“ може да се спроведуваат само оние научно-истражувачки, земјоделски и туристичко-рекреативни активности за кои во постапката на добивање на дозвола ќе се утврди дека нема да предизвикаат загрозување на изворноста и природната рамнотежа на растителниот и животинскиот свет, живеалиштата, геоморфолошките, геолошките, хидрографските, културните и пејзажните вредности на подрачјето.

(2) Изградбата на инфраструктурни објекти и спроведувањето на дејности и активности може да се спроведат само доколку се во согласност со просторниот план, планот за управување на паркот, режимот на заштита утврден со овој закон, деталните урбанистички планови, како и одобрение за градба кое го донесува надлежниот орган и за кое е добиена согласност за оценка на влијанието на проектот врз животната средина согласно Законот за животна средина.

(3) Инфраструктурните објекти во смисла на овој закон се: далноводи, трафостаници, предаватели на телевизиски и мобилна телефонија, регионални и локални патишта, шумски патишта, хидроелектрани, хидротехнички објекти, водоводни и канализациони мрежи, Туристичко развојни зони, хотели, мотели, мостови, ресторани и др.

Член 22

(1) На територијата на „НП Маврово“ се забранува:

- стопанисување со шумските екосистеми;
- лов и стопански риболов;
- внесување на автохтони видови растенија, животни и габи;
- собирање на лековити и ароматични растенија, габи, шумски и други плодови на целата територија на националниот парк без соодветни дозволи;
- градење на објекти или други активности со кои се загадува почвата, водата и воздухот, со исклучок на објекти за водоснабдување во согласност со режимот на зоните утврдени во овој закон;

- градење на нуклеарни објекти;
- депонирање на отпад;
- експлоатација на минерални сировини;
- градење на магистрални и регионални патишта, доколку тоа не е предвидено со просторниот план на националниот парк;
- уништување на знаци, табли, рекламни паноа, туристичка сигнализација и други показатели кои укажуваат на природните карактеристики на националниот парк;
- палење на оган, со исклучок на посебно утврдени места дефинирани со планот за управување на националниот парк;
- движење со моторни возила, освен во наслени места и на сите видови патишта, уредени патеки и полигони за возење, заради спречување на деградација во согласност со режимот на зоните утврдени во овој закон и
- други активности со кои се загрозува природата, односно се нарушува природноста на националниот парк.

(3) По исклучок на територијата на „НП Маврово“ може да се дозволи изградба на инфраструктурен објект, ако тоа е од јавен интерес за Република Македонија, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија.

(4) По исклучок на територијата на „НП Маврово“ може да се дозволи санитарен острел на диви животни и спортски риболов само во случаи на зголемена популација или појава на болести кај одделни животински видови, врз основа на претходно добиена дозвола од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на ловството, а врз основа на претходно прибавено мислење од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата.

(5) По исклучок на територијата на „НП Маврово“ може да се дозволи спортски риболов само во случаи утврдени со посебени закони .

Член 23

(1) Јавната установа „НП Маврово“ донесува Одлука за внатрешен ред во „НП Маврово“, по претходно прибавена согласност од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата.

(2) Со одлуката од став 1 на овој член се регулираат прашањата значајни за заштита на природата, унапредување и одржливо користење на природните ресурси, а посебно се регулира начинот и условите за посета, престој и движење во националниот парк, начинот и условите за одржливо користење на диви видови растенија и животни, лековити и ароматични растенија, габи, шумски плодови, користење на пасиштата, користење на рекреативни и други јавни површини во паркот, услови за движење и паркирање на моторни возила, услови и начин на поставување на рекламни, информативни и други ознаки, начинот и условите за извршување на туристички, угостителски и други дејности, правила за одржување на чистотата во националниот парк, одржување на патната инфраструктура, и други услови поврзани со режимот на заштита во согласност со овој закон и Законот за заштита на природата.

V. ЧУВАРСКА СЛУЖБА

Член 24

(1) Непосредната заштита на „НП Маврово“ ја спроведува чуварска служба, основана од јавната установа „НП Маврово“.

(2) Чуварската служба ја сочинуваат чувари во националниот парк.

(3) Чуварската служба го контролира спроведувањето на одлуката на внатрешен ред, ги врши работите на набљудување и следење на состојбите со природните вредности на националниот парк, врши активности во однос на чување на шумите, врши надзор врз спроведувањето на дозволени и други активности во националниот парк и други активности во согласност со овој и Законот за заштита на природата.

Член 25

(1) Доколку чуварот во „НП Маврово“ во текот на службената должност утврди дека одредено правно или физичко лице извршува активности во спротивност на одлуката за внатрешен ред или го прекршува режимот на заштита, или пак постои сомневање за тоа, истиот е овластен и должен да :

- побара лична карта или друга јавна исправа заради утврдување на легитимитетот на лицата во националниот парк ;
- изврши преглед на сите видови возила и товар;
- привремено да го ограничи движењето во границите на националниот парк;
- привремено ги одземе предметите со кои е извршен прекршокот или кривичното дело и предметите кои се настанати или употребени за извршување на тоа дело, и овие предмети без одложување ги предаде на надлежните служби во „НП Маврово“;
- лица без лични документи затечени во извршување на прекршок или кривично дело, да ги задржи, извести и предаде на органот од областа на внатрешните работи;
- да наплатат мандатна казна;
- поднесе прекршочна или кривична пријава.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 26

(1) Средства за финансирање на „НП Маврово“ се обезбедуваат од:

- буџетот на Република Македонија и
- сопствени приходи.

(2) Средства за финансирање на активностите за заштита и развој на националниот парк можат да се обезбедат од:

- од буџетите на единиците на локалната самоуправа на чија територија се наоѓа „НП Маврово“ ,
- надоместок за влез и посета на националниот парк,
- надоместок за паркирање во националниот парк,
- надоместок за посета на посебни објекти во националниот парк;
- надоместок за собирање на диви видови растенија, габи, животни и нивни делови,
- одржливо користење на природните ресурси (управување со шумски живеалишта и екосистеми),
- надоместок за престој во националниот парк,
- средства стекнати за вршење на активности согласно со членовите 11 и 13 од овој закон,
- надоместок за вршење на дејност или активност во националниот парк,
- надоместок за пловидба во националниот парк,
- надоместок за употреба на лого на националниот парк на производи и услуги за комерцијална употреба,
- надоместок за екосистемски услуги и
- други надоместоци и извори (проекти, донации, грантови, кредити и др.).

VII ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР

Член 27

(1) Надзорот врз управувањето и заштитата на „НП Маврово“, како и надзорот врз примената на одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон ги врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата.

(2) Инспекциски надзор над примената на овој закон врши Државен инспекторат за животната средина.

(3) Доколку во „НП Маврово“ се вршат активности кои се спротивни од режимот на заштита дефинирани со член 9, 11 и 13 од овој закон на барање на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природа, истите ќе бидат стопирани, сè до моментот на обезбедување на услови за нивно спроведување.

VIII КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 28

(1) Глоба во износ од 10.000 евра ќе се изрече за прекршок на правно лице, доколку не се придржува на утврдените мерки и режимот за заштита на „НП Маврово“, дефинирани во член 9, 11 и 13 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 1.000 евра ќе се изрече за прекршок на физчко лице, доколку не се придржува на утврдените мерки и режимот за заштита на „НП Маврово“, дефинирани во член 9, 11 и 13 од овој закон.

(3) Глоба во износ од 10.000 евра ќе се изрече за Јавната установа „НП Маврово“ доколку не постапува согласно член 15 став (3), (4) и (6) и член 19 од овој закон.

(4) Глоба во износ од 15.000 евра ќе се изрече за прекршок на правно лице, доколку постапува спротивно на член 22 од овој закон.

(5) Глоба во износ од 3.000 евра ќе се изрече за прекршок на физичко лице, доколку постапува спротивно на член 22 од овој закон.

IX ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 29

Јавната установа „НП Маврово“ е должна да отпочне со изготвување на нов план за управување најдоцна една година пред истекот на рокот за кој е донесен претходниот.

Член 30

Јавната установа „НП Маврово“ е должна да изготви карта со надворешни и внатрешни граници (зони) на простирање со ГПС координати во Државен координатен систем, која се објавува на веб-страницата на „НП Маврово“ и Министерството за животна средина и просторно планирање, во рок од шест месеци од денот на донесувањето на овој закон.

Член 31

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

НА ПРЕДЛОГ-ЗАКОНОТ ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА МАВРОВО ЗА ЗАШТИТЕНО ПОДРАЧЈЕ ВО КАТЕГОРИЈАТА НАЦИОНАЛЕН ПАРК

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Заштитеното подрачје Маврово за прв пат е прогласено за Национален парк со указ на Собранието на РМ во 1949 година, и според тоа во конкретниот случај не се работи за постапка за прогласување на ново заштитено подрачје. Маврово повторно се прогласува во иста категорија на заштитено подрачје-Национален парк, согласно Законот за заштита на природата („Службен весник на РМ“ бр. 67/2004, 14/2006, 84/2007, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13 и 41/14) и врз основа на Студијата за ревалоризација на заштитеното подрачје Маврово.

Бидејќи се работи за повторно прогласување на заштитено подрачје не е применета Листата за вреднување на предностите и недостатоците за прогласување на одредено подрачје за заштитено подрачје од одреден вид, која се однесува за прогласување на ново заштитено подрачје.

Подрачјето на „НП Маврово“ се наоѓа во Шарпланинската група планини од Шарско-Пиндскиот систем, зафаќајќи ги југозападните ограноци на Шар Планина, македонскиот дел од масивот Кораб и Дешат, поголем дел од планината Бистра и северните делови на Крчин. Сите тие се вбројуваат во редот на високи планини, со оглед на фактот дека во границите на паркот се регистрирани 86 планински врвови со височина поголема од 2.000 метри, од кои на Кораб (41), на Дешат (7), на Крчин (7), на Бистра (15) и на Шар Планина (16). Од вкупниот број, шест врвови се со височина поголема од 2.500 метри и се наоѓаат на планината Кораб.

Во „НП Маврово“ се регистрирани 23 високопланински превои преку кои паркот се поврзува со околината. За истакнување се превоите Голема Корабска Врата (2.063 м), која меѓусебе ги дели северниот и средишниот дел на планината Кораб и Мала Корабска Врата (2.465 м), која меѓусебе ги дели врвовите Голем Кораб на север и Мал Кораб на југ.

Прекрасните пејзажи и видови, брзите и чисти планински реки, живописните клисури, чистиот воздух и богатото природно наследство се основни карактеристики на Националниот парк Маврово. На подрачјето на паркот се утврдени бројни природни вредности од аспект на геодиверзитетот и биодиверзитетот.

Според природните карактеристики и доминантните елементи, во паркот утврдени се четири типа на предели: крајречни, шумски и високопланински предели, како и Маврово како посебен тип на предел.

Од геолошки аспект матичниот супстрат на територијата на „НП Маврово“ припаѓа кон Западномакедонската геотектонска единица. Карпестите маси се со различна старост и минеролошки состав, може да се групираат во три геолошки формации: палеозојски метаморфни и магматски карпи; мезозојски седиментни карпи и квартерни наслаги.

Од најзначајните релјефни форми во паркот се среќаваат речните корита со кањоните и подземните карстни релјефни форми, односно пештери.

Вкупно се констатирани 16 кањонски долини и кањони, при што истите се јавуваат на местата каде што речните долини се длабоко всечени во цврстите карпести маси, кои попречно го сечат теренот. Пештерите се честа појава во паркот, така што во сливот на реката Радика се застапени 42 поголеми и помали пештери.

Од површински карстни форми кои главно се карактеристични за планината Бистра, се среќаваат шкрапи, вртачи, ували, скарстни долини и карстни полиња. Позначајни карстни полиња се: Тони Вода, Султаница, Суво Поле, Соломуница, Горно и Долно Пољце и Голем Брзовец. Помеѓу нив најпознато е карстното поле Тони Вода, коешто е расположено во северозападниот дел на планината Бистра

Хидрологијата и хидрографијата на подрачјето на „НП Маврово“ е вклучена во сливното подрачје на реката Радика. Речната мрежа во сливот на Радика ја сочинуваат сите површински водотеци (постојани, периодични и повремени), односно главниот водотек. Вкупната површина на сливот на реката Радика изнесува 879.8 km².

Регистрирано е присуство на вкупно 14 леднички езера, од кои осум езера се на Кораб, пет езера на планината Дешат и едно на Шар Планина. Темпоралните локви како значајни природни живеалишта за низа акватични видови на животни и растенија се присутни во голем број на планините Бистра, Кораб и Шар Планина, а во помал број на планините Дешат и Крчин.

Акумулацијата Мавровското Езеро е хидролошки објект, изграден во истоимената котлина при влезот на Мавровска Река во Мавровската долина на надморска височина од 1.233 м. Акумулацијата е со површина од 13.7 км², максимална должина од 10 км, максимална широчина од 3 км, максимална длабочина од 48 м и просечна длабочина од 27 м, во која се акумулирани 357 милиони м³ вода.

Од клучните екосистеми во паркот се среќаваат шумските, планинските и акватичните екосистеми. Шумските екосистеми покриваат голем дел од територијата на Националниот парк Маврово (45,82%), претставени со вкупно 25 шумски заедници, од кои четири заедници припаѓаат кон крајречни шумски заедници, 15 заедници се типични шумски заедници, во појасите на дабови и букови шуми и шест шумски заедници во деградирани стадиуми. Се развиваат на надморска височина од 600 до 2.100 м. Анализата на структурата и

застапеноста на различните типови на шуми укажува дека широколисните шуми доминираат со 70,72%, потоа следуваат мешаните шуми со 18,90%, шикарите со 9,37%, иглолисните шуми со 0,96% и култури од шуми 0,05%. од вкупната површина под шума.

Планинските екосистеми зафаќаат најголема површина од паркот (49,17%) и се развиваат на надморски височини од 1.800 до 2.753 метри, додека акватичните екосистеми зафаќаат површина од 2,35% од вкупната територија на паркот.

Вегетацијата во „НП Маврово“ е претставена со вкупно 41 заедница, од кои 25 шумски, 3 ливадски и 13 заедници на високопланинска вегетација.

Во „НП Маврово“ е утврден исклучителен и разновиден биодиверзитет, претставен со околу 3.757 таксони (видови и подвидови) и присуство на 115 ендемични таксони, од кои: растенија (13), инвертебрална фауна (86), риби (3), водоземци (3), влечуги (5) и цицачи (5). Од вкупниот број на ендемични видови и подвидови, 58 се локално/национални ендемити, додека останатите 57 се балкански ендемити.

Алгите на територијата на паркот се застапени со вкупно 79 видови и подвидови. Најбогато застапени се дијатомеите (*Bacillariophyta*), потоа следуваат зелените алги (*Chlorophyta*) и синозелените алги (*Cyanophyta*). Најголемиот број на утврдени алгални форми за првпат се наведуваат за подрачјето на „НП Маврово“. Некои од нив како зеленожолтата алга *Tribonema intermixtum* и видот од групата на харите *Nitella capillaris* за првпат се наведуваат за Македонија, и двете пронајдени во малиот воден биотоп во месноста Тони Вода.

Габите се претставени со 661 вид, од кои најголем број 267 се најдени во букови шуми. Утврдено е дека 20 висококвалитетни видови на габи за јадење растат на подрачјето на паркот и претставуваат важен дел од биолошките ресурси на Земјата.

Лишаите се претставени со 151 видови, од кои 3 вида имаат комерцијална намена и претставуваат важен дел од биолошките ресурси на земјата. Тоа се Дабовиот лишај (*Evernia prunastri*), Стеблениот лишај (*Pseudevernia furfuracea*) и Исландскиот лишај (*Cetraria islandica*).

ЗВаскуларната флора на територијата на паркот е претставена со околу 1.435 видови. Од вкупниот број на растенија, околу 404 видови се вклучени во категоријата на лековити растенија. Покрај високиот диверзитет на видови, втора највпечатлива карактеристика на флората на паркот е високиот степен на ендемизам (13 видови), како и присуство на ретки растителни видови (29 видови), кои на целата територија на Република Македонија се регистрирани единствено на локалитети во Националниот Парк Маврово. Дополнително, 31 вид на растенија, покрај Националниот Парк Маврово, утврдени се само на уште еден локалитет надвор од паркот на целата територија на Македонија.

Безрбетните животни на територијата на паркот се претставени со 1.172 видови, што претставува 12% од вкупниот број на инвертебрати регистрирани

на национално ниво. Бројот на ендемични инвертебрални животни на територијата на паркот е заокружен на 86 видови, што претставува 7,34% од вкупниот број на регистрирани видови во паркот, помеѓу кои доминираат локално/националните ендемити, претставени со 48 видови, додека останатите 38 видови се балкански ендемити.

Рбетните животни на подрачјето на паркот се претставени со видови од класата на рибите, водоземците, влекачите, птиците и цицачите. Од рибите значајно е да се споменат Радичката пастрмка (*Salmo farioides*), Гарската пастрмка (*Salmo montenegrinus*) и Главатицата (*Salmo dente*).

Главна карактеристика на водоземците и влечугите во „НП Маврово“ е високиот степен на видов диверзитет. Регистрирано е присуство на вкупно 11 видови на водоземци, што претставува 73,3% од вкупниот број на водоземци на национално ниво, претставени со 15 видови, како и 24 видови на влечуги, што претставува 75% од вкупниот број на влечуги на национално ниво, претставени со 32 видови.

Во однос на птиците потврдено е присуството на 129 видови, од кои 68 видови се нови за орнитофауната на „НП Маврово“, додека еден вид (*Phoenicurus erithrogaster*) е нов вид за орнитофауната на Македонија. Од листата на Директивите за дивите птици при советот на Европа, во паркот се среќаваат 19 видови.

Од цицачите на подрачјето на паркот регистрирани се 49 видови што претставува 59,5% од вкупниот број на видови регистрирани на национално ниво (84 видови). Од нив, еден вид припаѓа кон редот Eumammalia (ежови), осум видови припаѓаат кон редот Soricomorpha (ровчици и кртици), шест видови кон редот Chiroptera (лилјаци), 11 видови кон редот Carnivora (сверови), шест видови кон редот Artiodactyla (парнокопитни цицачи), 16 видови кон редот Rodentia (глодачи, гризачи) и еден вид кон редот на Lagomorpha (зајакобразни цицачи). Интересно за нагласување е присуството на значајни животински видови на глобално ниво во паркот, како што се: Дивата мачка (*Felis silvestris*), Рисот (*Lynx lynx*), Видрата (*Lutra lutra*), Јазовецот (*Meles meles*), Мечката (*Ursus arctos*), Срната (*Capreolus capreolus*), Еленот (*Cervus elaphus*), Дивокозата (*Rupicapra rupicapra*), Високопланинска полјанка (*Dinaromys bogdanovi*) и др.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените решенија во членовите 17, 18, 19 од Предлог-законот се во согласност со одредбите од Законот за заштита на природата и овозможуваат активно учество на локалните заедници во креирањето мерки и спроведување активности за интегрална заштита на природните вредности кај идното заштитено подрачје „НП Маврово“.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Директни последици од предложените решенија во Предлог-законот не се очекуваат, бидејќи се работи за заштита на подрачје со значајни природни вредности, биолошка и пределска разновидност.

Индиректни последици ќе се појават во делот на начинот на користење на природните ресурси во зоната за активно управување, но истите ќе бидат хармонизирани со принципот на одржливо користење.